

УДК 76:687.016“19”

ФЕШН ГРАФІКА ХХ СТОЛІТТЯ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

КОКОРИНА Галина

Київський національний університет технологій і дизайну, Україна

Робота спрямована на теоретичне осмислення фешн-графіки як виду образотворчого мистецтва, пов'язаного як з функціонування моди, так і з існуванням певних форм візуальної культури ХХ століття. Особливу увагу приділено мистецтвознавчому аналізу стану фешн-графіки в Україні, вперше систематизовано інформацію про конкретних вітчизняних майстрів.

Ключові слова: фешн-графіка, дизайн костюма, історія моди, художники-модельєри, ескізи костюма.

ВСТУП

Модна графіка сьогодні користується надзвичайною популярністю. Витіснена фотографією ще на початку ХХ століття, вона надовго відійшла на другий план, але тепер знову затребувана. Це пояснюється актуальністю креативної індивідуалізованої творчості в області практичної моди. І дійсно, не фотографія, а саме графічна фіксація дозволяє яскравіше презентувати новий тренд в костюмі, а також наочно підкреслити оригінальні особливості будь-якого бренду або дизайнера. Фешн-графіка використовується і в традиційному форматі – як частина процесу проектування нового одягу, і в нових технологіях індустрії моди: в рекламних компаніях, принтах для текстилю, а також як самостійний вид образотворчого мистецтва. В Україні вже кілька років проводяться виставки і конкурси fashion-ілюстрації, які часто стають відправною точкою кар'єри для молодих дизайнерів. Слід зазначити також, що на тлі численних публікацій на тему еволюції європейської та американської модної графіки в останні роки, історія фешн-ілюстрації в Україні - це практично недосліджена область [1]. Ні в науковій літературі, ні в популярних виданнях, ні в мережі інтернет неможливо знайти інформацію з даного питання, і це є серйозним викликом для вітчизняних дослідників.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Дана стаття спрямована на відтворення історії модної графіки в Україні, систематизацію функцій фешн-ілюстрації в практиці вітчизняної моди ХХ століття, аналіз її технічних і естетичних можливостей. Цінним є також дослідження творчості ключових представників даного сегмента модної індустрії і введення цієї інформації в контекст історії світової моди і графічного мистецтва.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Мистецтвознавчий аспект аналізу моди передбачає розглядати її не стільки як сектор індустрії, скільки як особливий культурний інститут і естетичне засіб для вираження ідей і бажань, які циркулюють в суспільстві [2].

Актуальною сьогодні є не історія костюма, а історія моди, тобто всього комплексу взаємопов'язаних процесів, сфокусованих на виробництво, рекламу та споживання модних товарів, їх побутування і функціонування в різних соціальних та історичних форматах. І запорукою успіху в такого роду дослідженнях стає володіння інструментарієм міждисциплінарного аналізу. Ескіз, замальовка моделі костюма - це своєрідна форма кристалізації ідеї, центр натягу тонких ниток, що пов'язують моду з різними сферами: мистецтвом, політикою, тілесністю, масовою культурою. Виявлення цієї структури, аналіз її стійкості і здатності до відтворення або еволюції - ось актуальні підходи даного дослідження. Модна графіка існує на стику мистецтва образотворчого і прикладного, у кожного з яких своя особлива мова - лексика, риторика і логіка. Розшифровка знаків і символів цієї мови представляється найцікавішим полем для дослідження [3].

Загальноприйнятою функцією фешн-графіки є ескізне зображення модного костюма, що фіксує задум художника. Причому на етапах становлення фешн-графіки ескіз з'являвся слідом за появою готового одягу і служив ціллю реклами нового тренда. На рис. 1 представлені ескізи моделей з українського часопису «Модний журнал», який видавався спочатку в Харкові, а потім у Києві в 1920-і роки і, перш за все, популяризував жіночу моду (видавець Л.Я. Гуревич). Але в цей час в Україні вже працюють професійні художники, такі як Олександра Екстер і Євгенія Прибильська, їх творчість - це креативна художня діяльність, узгоджене з візуальною культурою того часу, коли важливо було передати емоційний стан костюма. Індустріалізація і просування моди в маси в 1930-і роки викликали до життя такий формат масових поліграфічних видань як каталоги і «альбоми замальовок». Авторами графіки в цих виданнях були анонімні «замальовники», а якість малюнків, як і самих моделей залишала бажати кращого.

Підйом значущості і рівня виконання модною графіки в Україні припадає на 1950-1960-ті роки, коли змінюється стратегія виробництва модних товаришок в країні, формуються нові інституції і відбувається становлення нових професій в галузі моди. Ціла плеяда талановитих художників співпрацює тепер з новим українським журналом «Моделі одягу»: Г. Хабінський, М. Бала, І. Єлізарова, Л. Соколівер, А. Буткевич (рис.2-3). Образне рішення ескізів стає яскравішим, емоційно насиченим. Моделі вводяться в контекст повсякденного життя, підкреслюючи призначення одягу. Разом з тим, манера графіки - лаконічна з високим ступенем узагальнення і стилізації.

Рис. 1. Ескізи з «Модного журналу», 1920-ті роки

Рис. 2. Модель з журналу «Моделі одягу», 1950-ті роки

Рис. 3. Модель з журналу «Мода», 1960-ті роки. А. Буткевич.

Рис. 4. Модель з журналу «Мода», 1970-ті роки. Т. Забаннова

У 1970-ті роки в Україні видається перший «глянцевий» модний журнал «Краса і мода», а також цілий ряд галузевих популярних і адресованих фахівцям видань. У них публікуються ескізи таких художників-модельєрів як Р. Габєєв, Г. Гонжаленко, О.Нефьодова, Т. Забаннова (рис. 4), Л. Малаховська. Особливий інтерес представляє графіка Бориса Бурмістрова, професійного графіка, який паралельно працював в кінематографі. Роботи цих художників виразно передають пластику і рух, досягається це найчастіше декількома лініями або двома-трьома тоновими мазками.

Рис. 5. Ескізи Н.Соболевої, 1980-ті роки

Рис. 6. Ескізи Н. Старовойтової, 1980-ті роки

Рис. 7. Ескізи Л. Авдеєвої 1990-ті роки

Рис. 8. Ескізи М. Подчекаєвої 1980-ті роки

1980-1990-ті роки, коли естетика мінімалізму і техніцизму в фешн-графіці втрачає свою привабливість, на зміну їй приходять ретельне промальовування і яскраво виражена авторська стилістика. На окрему увагу заслуговує творчість таких українських художників як Лідія Авдєєва, Надія Старовойтова, Наталя Соболева і Марія Подчекаєва (рис. 5-8)

ВИСНОВКИ

Модна ілюстрація змінюється слідом за модою. Початок ХХІ століття вже сьогодні називають часом відродження фешн-графіки. Це пояснюється тим, що мода як ніщо інше фіксує стан суспільства, культури і мистецтва, а ескіз костюма є квінтесенцією моди. Таким чином модна графіка виступає в ролі експериментальної території, де тестуються новинки або відбувається апробація історичної ретроспекції. У ситуації, коли тема регіональної системи моди важлива як ніколи, дослідження імен, специфіки побутування і закономірностей еволюції вітчизняної моди стає однією з найбільш актуальних наукових тем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блэкмен К. 100 лет моды в иллюстрациях [Текст] / Келли Блэкмен. – М.: КоЛибри, 2013. – 384 с.
2. Вайнштейн.О. Мода — это подвижная граница культуры [Электронный ресурс] // Онлайн-университет Arzamas, 2018. – Режим доступа: <https://arzamas.academy/materials/502>
3. Барт Р. Система Моды. Статьи по семиотике культуры [Текст] / Ролан Барт. Пер. с фр., вступ. ст. и сост. С.Н. Зенкина. - М.: Издательство им. Сабашниковых, 2003. - 512 с.

KOKORINA G. FASHION GRAPHICS OF THE 20TH CENTURY: UKRAINIAN CONTEXT

The article is aimed at theoretical comprehension of fashion graphics as a certain type of fine art, connected both with the functioning of fashion and with the existence of certain forms of visual culture of the twentieth century. Special attention is paid to the art criticism of the state of fashion graphics in Ukraine, for the first time information on specific domestic masters has been systematized.

Keywords: *fashion graphics, costume design, fashion designers, costume design ,.*